Образ Ярославни у поемі «Слово о полку Ігоревім». Твір 8 клас

Жіноча доля... Споконвіків призначенням жінки вважалося бути берегинею. Народжувати й виховувати дітей, берегти домашнє вогнище, працювати в полі, догоджати чоловікові, бути охайною і красивою. Прості жінки виконували цю місію з честю. Княгиня Ярославна з вищого світу, але й на її долю лягли нелегкі випробування. Євфросинія Ярославна — дочка Ярослава Володимировича галицького, друга дружина Ігоря, який одружився з нею 1184 року. Ярославна закохана в свого чоловіка, і ось цього щастя подружнього життя їй відведено лише один рік, бо уже в 1185 році Ігор вирушив у похід на половців і потрапив у полон. Як же тяжко молодій жінці відривати від серця свого милого і проводжати, може, на вірну смерть!

Але вона свідома того, що її чоловік — князь, полководець, воїн. Жінка повинна мужньо винести це горе, ще й подати приклад жінкам дружинників.

З тривогою чекає вона звісток із поля бою, радіє першим перемогам Ігоря. Але ось страшна звістка: військо розбито, а її милий ладо у полоні. Ярославна не криється зі своїм горем, вона виходить на Путивлівський вал, у розпачі звертається до сил природи по допомогу.

Взагалі, автор «Слова...» у поемі представляє нам природу як самостійну дійову особу.

Вона може бути гнівною і лагідною, але завжди діючою, рухливою, олюдненою. Звертається до неї Ігор, коли потрапляє у полон:

О Донець-ріко!

Не мало тобі слави,

Що носив ти князя на хвилях,

Стелив йому траву зелену

На берегах срібних...

Донець вступає в діалог з Ігорем:

Княже Ігорю!

Не мало тобі слави,

Кончакові досади лютої,

А Руській землі веселощів!

Звертання Ярославни залишаються без відповіді, але природа все ж допоможе Ігореві втекти з полону.

Автор із величезною любов'ю, симпатією, замилуванням описує нам цю жінку-страдницю в невеликому епізоді. Який же треба мати талант, щоб на одній сторінці так детально виписати цей образ, що він вважається за поетичною красою найславетнішим, оповитим особливою ліричністю образом у світовій літературі! Митець застосовує ніжні поетичні вирази: чайка-жалібниця, зозуля, плаче-тужить. Мова її емоційна, пройнята патріотизмом. Вона й політично свідома жінка, бо оплакує не тільки Ігоря, але й воїнів, дружину, співчуває руським жінкам:

Як та чайка-жалібниця

Стогне вона вранці-рано.

Вірить Ярославна у чудодійну силу Каяли-ріки, яка може зцілити рани князя:

Омочу бобровий рукав

У Каялі-ріці,

Обмию князеві криваві рани

На тілі його дужому!

В українській художній літературі та у фольклорі ми часто зустрічаємо на визначення жіночої долі порівняння жінки з тополею, калиною, чайкою, зозулею. Ці дві пташки символізують трагічну долю жінки. Автор «Слова...» саме їх і використовує. Ярославна готова полетіти зозулею, чайкою в саме пекло, аби тільки врятувати Ігоря.

Увесь монолог Ярославни складається з риторичних звертань і запитань, у яких вона вихваляє всесильність природи, а іноді навіть здатна на дорікання, що та перешкоджає князеві і дружині:

О вітре, вітрило!

Чому, господарю, силою вієш?

Чому мечеш ворожі стріли

На крилах своїх легких

Проти воїнів мого милого?

До Дніпра-Славутича вона звертається як до могутньої стихії:

Принеси ж ти, господарю,

До мене мого милого,

А не слала б я сліз йому ревних

На море пораненьку!

Як же треба любити свого судженого, щоб так відчайдушно, розпачливо вимолювати йому життя не у людей, а у сил природи! Це відчай, остання надія. І вже вимучившись благаннями, жінка звертається до наймогутнішої сили — Сонця:

Чому ж, сонце-господарю,

Простерло гаряче своє проміння

На воїнів мого милого

У полі безводному,

Спрагою їм луки посушило,

Тугою сагайдаки склепило!

І природа ніби схаменулась від цих щирих заклинань, ніби зглянулась на душевну красу цієї жінки, що природа навіть не байдужа до її туги:

Опівночі море заграло,

Мла іде стовпами-вихрами,

Ігореві-князю бог путь являє

Із землі Половецької

На землю Руську.

Минуло більше восьми століть від часу цих подій, а й сьогодні хочеться побажати молодим людям, подружжям наслідувати приклад цього подружжя у вірності, безмежній любові одне до одного. Адже й Ігор не зрадив Ярославні, хоча йому пропонували красунь-половчанок і багатство, щоб у його особі мати союзника ханові Кончаку.

Образ Ярославни настільки світлий, поетичний, що його часто використовують митці у своїй творчості. Недарма саме «Плач Ярославни» переклав Маркіян Шашкевич, а Миколу Лисенка її образ надихнув на музичну композицію «Плач Ярославни».

Незабутній образ Половчихи з новели «Шаланда в морі» (роман «Вершники» Ю. Яновського) несе в собі багато рис Ярославни. Вона теж просить сили природи повернути її Мусієчка, який потрапив у морську негоду. Половчиха теж стоїть на скелі, як «маяк невгасимої сили», і просить всі вітри і море зглянутись на її горе. І тут теж природа допомагає. Під час Великої Вітчизняної війни наших жінок називали Ярославнами, бо вони віддавали своє життя, кров, здоров'я, аби їхнім чоловікам-ладам пощастило вижити, здолати лютого ворога. Першу жінку-космонавта Валентину Терешкову теж нарекли цим іменем, навіть пісні склали про Валентину- Ярославну.

І з повним правом наших жінок можна назвати Ярославнами, бо цей образ став узагальненим. Жінки, дівчата, яким притаманні вірність у коханні, вболівання за долю рідної людини, здатність до самопожертви, ніжність, любов до всього живого, магічна сила переконання словом — усі вони Ярославни. І дай, Боже, щоб такі жінки не

перевелися на нашій землі!